

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№6(6)

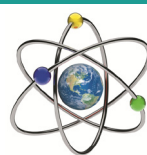
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 248 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitara Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalar tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
<i>Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna</i>	
O'quvchilarda modellashtirish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashadigan faoliyat usullari	114
<i>Abdurazzaqov O'ktam Abduqayumovich</i>	
Dizartriya shakllarining klinik-patogenetik tahlili va differensial diagnostikasi	120
<i>Axmedova V. T.</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlararo yondashuvga asoslangan integrativ topshiriqlar ishlab chiqishning uslubiy asoslari.....	127
<i>Elmurodova Inoyat Abdumutalibovna</i>	
Deviant xulq-atvorli o'smirlar ijtimoiylashuvining psixologik determinantlari.....	132
<i>Elov Ziyodullo Sattorovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalar o'quv natijalarini baholashning pedagogik modeli.....	138
<i>Ernazarov Mirzohid Yo'ldosh o'g'li</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	145
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv tilshunoslikni joriy etish masalalar	150
<i>Mamatova Gulshan Amankulovna</i>	
Doston musiqiy merosini o'rganishni uslubiy takomillashtirish mazmuni.....	153
<i>Qo'shayev Ilhom Axtamovich, Nasirova Sevinch Ismatovna</i>	
"Elektr yoritish" fanida mustaqil ta'limning zamonaviy shakllari.....	157
<i>Nasretdinova Feruza Nabiyeвна</i>	
Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish	162
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Kuchkorova Robiya Shuxrat qizi</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	167
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
A Methodological Model for Developing Pedagogical Reflection in Pre-Service EFL Teachers.....	172
<i>Rahimberdiyeva Maftuna Rakhimberdi kizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda sog'lom turmush tarzining kasbiy kompetentlikka ta'siri	177
<i>Raximova Saboxat Qaxramon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda interaktiv texnologiyalar va faol ta'lim metodlarining samaradorligi	182
<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida interfaol usullarning mazmuni, turlari va funksional ahamiyati.....	190
<i>Safarova Soliha Ilhomovna</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati... 196	
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqqa ta'limida interfaol metodlardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.....	200
<i>Saparov Raxim Muratbayevich</i>	
Maktabgacha yoshdagi tarbiyalanuvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish ijtimoiy zarurat sifatida.....	204
<i>Xolmatova Yodgoroy Baxtiyorjon qizi</i>	
Energetika fanlarini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik afzalliklari.....	208
<i>Zoxidov Iqboljon Zokirjonovich</i>	
Методическая модель контекстуального обучения в формировании лингвокультурной компетенции при обучении русскому языку в национальных группах	213
<i>Рустамова Ферузaxon Махмуджановна</i>	

Integrating Artificial Intelligence into EFL Academic Writing Instruction: Opportunities, Challenges, and Pedagogical Implications.....	218
Allamurodov Elyor Tursun ugli	
Sahna nutqida adabiy tur va janrlarning metodik talqini.....	223
Dilrabo Jumanova	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim ekotizimi: imkoniyatlar va xavflar	227
Oqil Ochilov Lutfullo o'g'li	
Z avlod bilan ishlashda ta'lim va tarbiyaga oid zamonaviy tendensiyalar	232
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati...	235
Saotmuratova Zebo Yuldash qizi	
Tarixiy-ilmiy materiallar va zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining geometrik tafakkurini rivojlantirish metodikasi.....	239
Toshpulatova Mamura Ismailovna, Mannonova Dilafro'z Ravshan qizi	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish va muvofiqlashtirish ...	244
Xakimov Abdug'ulom Soyibjonovich	

Z AVLOD BILAN ISHLASHDA TA'LIM VA TARBIYAGA OID ZAMONAVIY TENDENSIYALAR

Ravshanov Sanjar Tolibjonovich

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti,
“Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar” kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Z avlod vakillari bilan ishlashda ta'lim va tarbiyaga oid zamonaviy tendensiyalar, raqamli pedagogika, interaktiv ta'lim metodlari, gamifikatsiya, sun'iy intellekt va mobil texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, Z avlodning psixologik va ijtimoiy xususiyatlari asosida samarali pedagogik yondashuvlar yoritiladi. Tadqiqot natijasida zamonaviy ta'lim muhiti, individual yondashuv va innovatsion texnologiyalar Z avlod bilan ishlashda muhim omil ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Z avlod, raqamli pedagogika, interaktiv ta'lim, gamifikatsiya, mobil ta'lim, sun'iy intellekt, innovatsion texnologiyalar, ta'lim tendensiyalari.

Abstract: This article analyzes modern trends in education and upbringing when working with representatives of Generation Z, including digital pedagogy, interactive teaching methods, gamification, artificial intelligence, and the role of mobile technologies in the educational process. In addition, effective pedagogical approaches based on the psychological and social characteristics of Generation Z are highlighted. The study substantiates that a modern educational environment, individualized approaches, and innovative technologies are important factors in working with Generation Z learners.

Key words: Generation Z, digital pedagogy, interactive education, gamification, mobile learning, artificial intelligence, innovative technologies, educational trends.

Аннотация: В данной статье анализируются современные тенденции в обучении и воспитании представителей поколения Z, включая цифровую педагогику, интерактивные методы обучения, геймификацию, искусственный интеллект и роль мобильных технологий в образовательном процессе. Кроме того, освещаются эффективные педагогические подходы, основанные на психологических и социальных особенностях поколения Z. В результате исследования обосновано, что современная образовательная среда, индивидуальный подход и инновационные технологии являются важными факторами при работе с представителями поколения Z.

Ключевые слова: поколение Z, цифровая педагогика, интерактивное обучение, геймификация, мобильное обучение, искусственный интеллект, инновационные технологии, образовательные тенденции.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamlashtirish jarayonlari ta'lim tizimiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, Z avlod vakillarining dunyoqarashi, axborotni qabul qilish usullari hamda kommunikativ xususiyatlari avvalgi avlodlardan tubdan farq qiladi ^[1]. Shu sababli an'anaviy ta'lim metodlari zamonaviy o'quvchilarning ehtiyojlarini to'liq qondira olmayapti.

Z avlod asosan internet, smartfon va ijtimoiy tarmoqlar muhitida ulg'aygan bo'lib, ular qisqa vaqt ichida katta hajmdagi axborotni qabul qilish, vizual materiallarni tez o'zlashtirish va interaktiv muhitda faol ishtirok etishga moyilligi bilan ajralib turadi ^[2]. Shu bois zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolada Z avlod vakillarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari, raqamli pedagogika, gamifikatsiya, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim texnologiyalari hamda media savodxonlik masalalari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Z avlod vakillarining psixologik va pedagogik xususiyatlari ko'plab xorijiy hamda mahalliy tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Strauss va Howe tomonidan ishlab chiqilgan avlodlar nazariyasida Z avlodning raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'liq holda shakllangani ta'kidlangan ^[3]. Tadqiqotchilar ushbu avlod vakil-

lari tezkor axborot almashinuvi, qisqa formatdagi ma'lumotlarni qabul qilish va multimedia vositalariga yuqori qiziqish bilan ajralib turishini qayd etadilar ^[4].

Raqamli pedagogika bo'yicha ilmiy izlanishlarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'limga integratsiya qilish ta'lim samaradorligini oshirishi qayd etilgan ^[5]. Jumladan, elektron platformalar, virtual laboratoriyalar, videodarslar va mobil ilovalarning ta'limdagi ahamiyati ortib bormoqda.

Gamifikatsiya texnologiyalarini ta'limga joriy etish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda o'yin elementlari o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishi, bilimlarni mustahkamlashi va interaktiv muhit yaratishi aniqlangan ^[6]. Kahoot, Quizizz, Duolingo kabi platformalar bugungi kunda eng samarali gamifikatsion vositalardan biri sifatida qaralmoqda.

Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim texnologiyalari bo'yicha ilmiy ishlarda adaptiv ta'lim, avtomatik baholash va individual o'quv trayektoriyalarini yaratish imkoniyatlari alohida ta'kidlangan ^[7].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot davomida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, kuzatish va zamonaviy ta'lim platformalarini o'rganish metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqotning nazariy asosini Z avlod psixologiyasi, raqamli pedagogika va gamifikatsiya texnologiyalariga oid ilmiy manbalar tashkil etdi. Amaliy tahlil jarayonida interaktiv ta'lim platformalari, jumladan, gamifikatsiya asosida ishlab chiqilgan "Z-avlod" interaktiv platformasi faoliyati o'rganildi.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'quvchilarning motivatsiyasi, mustaqil ishlash ko'nikmalari va ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda ta'lim tizimida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanish keng tarqalmoqda. Gamifikatsiya - bu o'yin elementlarini noo'yin faoliyatiga joriy qilish jarayonidir. Ushbu metod Z avlod vakillarining psixologik xususiyatlariga mos kelgani sababli yuqori samaradorlikka ega.

Mazkur metod o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, darslarga qiziqishini kuchaytirish va bilimlarni mustahkamlash imkonini beradi. Ayniqsa, o'yin elementlari orqali murakkab mavzularni sodda va qiziqarli shaklda tushuntirish mumkin.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, Z avlod vakillari uchun an'anaviy ma'ruza shaklidagi ta'lim usullari samaradorligi pasayib bormoqda. Ular vizual, interaktiv va qisqa shakldagi axborotni samaraliroq qabul qiladilar ^[2].

Raqamli pedagogikaning qo'llanilishi o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshiradi. Elektron platformalar orqali o'quv materiallariga istalgan vaqtda murojaat qilish imkoniyati yaratiladi. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim tizimlari individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish imkonini beradi ^[5].

Gamifikatsiya texnologiyalari qo'llangan darslarda o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasi sezilarli oshishi kuzatildi. Ayniqsa, ball, reyting, badge va real vaqt rejimidagi viktorinalar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi ^[6].

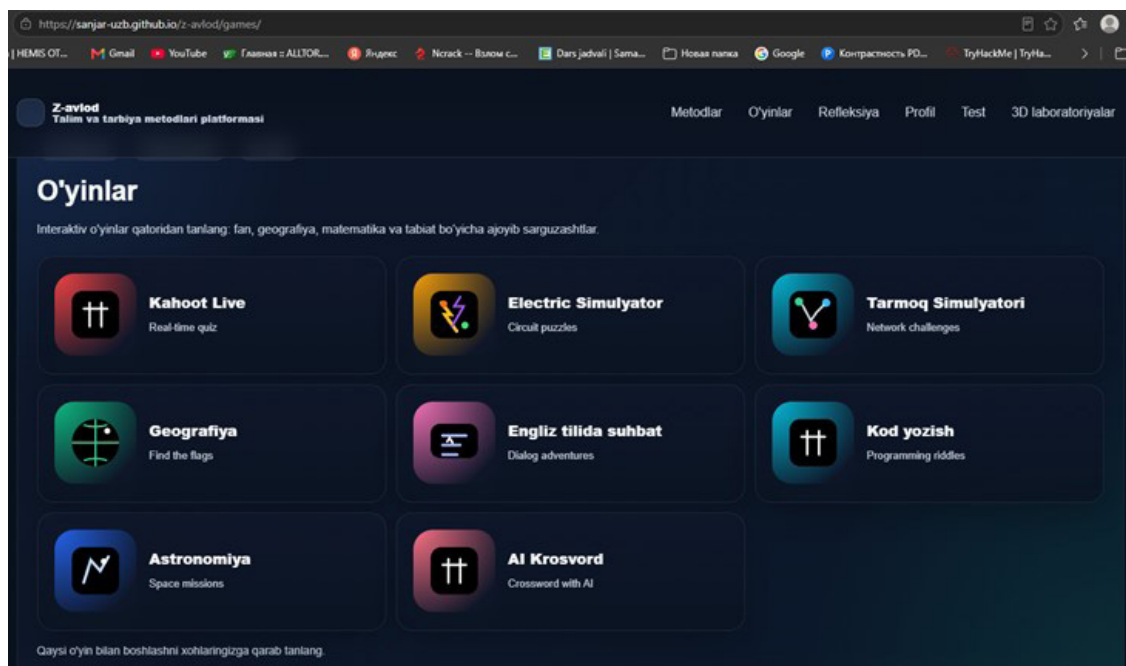
Mazkur yo'nalishda ishlab chiqilgan "Z-avlod" <https://sanjar-uzb.github.io/z-avlod/games/> interaktiv platformasining "O'yinlar" bo'limi ham gamifikatsiya texnologiyalari asosida ishlab chiqilgan bo'lib, unda:

1. "Kahoot Live";
2. "Electric Simulator";
3. "Tarmoq Simulyatori";
4. "Geografiya";
5. "Ingliz tilida suhbat";
6. "Kod yozish";
7. "Astronomiya";
8. "Al Krossvord" kabi interaktiv o'yinlar jamlangan.

Mazkur platforma orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tezkor qaror qabul qilish, mantiqiy tahlil qilish, jamoada ishlash va raqamli kompetensiyalar shakllanishi aniqlandi.

Sun'iy intellekt asosidagi texnologiyalar esa o'quvchilarning bilim darajasini avtomatik tahlil qilish, individual tavsiyalar yaratish va adaptiv o'qitishni tashkil etishda samarali vosita sifatida namoyon bo'lmoqda ^[7].

Bundan tashqari, media savodxonlik va kibermadaniyat ko'nikmalarini rivojlantirish zamonaviy tarbiya jarayonining muhim qismiga aylanmoqda. Yoshlarni soxta axborotlardan himoyalash, internet xavfsizligi qoidalariga rioya qilish va raqamli etikani shakllantirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi ^[8].

1-rasm: “Z-avlod” interaktiv platformasining gamifikatsiyaga asoslangan o'yinlar bo'limi

Sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida ham yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Zamonaviy AI tizimlari o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish, individual tavsiyalar berish va o'quv jarayonini avtomatlashtirish imkonini beradi [7].

Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim texnologiyalarida adaptiv o'qitish, avtomatik baholash, shaxsiy tavsiyalar yaratish, o'quvchining zaif tomonlarini aniqlash, ta'lim analitikasi kabi afzalliklarga ega [7].

Adaptiv ta'lim platformalari har bir o'quvchining bilim darajasiga mos topshiriqlarni shakllantirib beradi. Natijada o'quvchilar individual yondashuv asosida bilim oladi [7].

Chatbotlar va virtual yordamchilar o'quvchilarga mustaqil ta'lim olish jarayonida yordam bermoqda. Bu esa o'qituvchining vaqtini tejash va o'quv jarayonini optimallashtirish imkonini yaratadi [7].

Kelajakda ta'lim tizimi yanada raqamlashtirilishi kutilmoqda. Virtual va augmented reality texnologiyalari, sun'iy intellekt, metaverse va aqlli ta'lim platformalari o'quv jarayonining asosiy tarkibiy qismiga aylanishi mumkin.

Shu sababli pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish va innovatsion metodlarni amaliyotga joriy etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Z avlod vakillari bilan ishlash zamonaviy pedagoglardan innovatsion yondashuv, raqamli kompetensiya va interaktiv metodlarni samarali qo'llashni talab qiladi.

Raqamli pedagogika, gamifikatsiya, sun'iy intellekt va mobil texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirishning muhim vositalariga aylanmoqda. Ayniqsa, interaktiv platformalar va o'yin texnologiyalari o'quvchilarning motivatsiyasi hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Media savodxonlik va kibermadaniyatni rivojlantirish zamonaviy tarbiya tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Kelajakda virtual reallik, sun'iy intellekt va aqlli ta'lim platformalarining keng joriy etilishi ta'lim tizimining yanada rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Toffler A. The Third Wave. - New York: Bantam Books, 1980.
2. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants // On the Horizon. - 2001. - Vol. 9(5).
3. Strauss W., Howe N. Generations: The History of America's Future. - New York: William Morrow & Company, 1991.
4. Tapscott D. Grown Up Digital. - New York: McGraw-Hill, 2009.
5. Bates A.W. Teaching in a Digital Age. - Vancouver: BCcampus, 2019.
6. Kapp K.M. The Gamification of Learning and Instruction. - New York: Wiley, 2012.
7. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education. - Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.
8. Potter W.J. Media Literacy. - Thousand Oaks: Sage Publications, 2018.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.